

Contra el ressentiment i la supèrbia

- Els resultats electorals demostren que els catalans saben que el PSOE i el PP no són el mateix

JOAQUIM COLL i DANIEL FERNÁNDEZ*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 5.07.09

Escriu el filòsof Josep Ferrater Mora a l'obra *Formes de vida catalana*, publicada a l'exili, a Xile, el 1944, que els catalans podem exagerar les nostres virtuts (la mesura, el seny, la ironia, la continuïtat) fins a convertir-les en vicis menys agradables. Per exemple, la virtut de la mesura portada fins a l'extrem ens condueix a la mania del formalisme. En qualsevol cas, afegeix, seguiria sent veritat que l'arrel d'aquests vicis són virtuts i que, per tant, «podríem sempre, amb una mica d'esforç, retornar a la nostra font originària». Però hi ha dos corrents que, un cop desfermats, puntualitza el filòsof, són molt més difícils de vèncer. Es tracta del ressentiment i de la supèrbia. La supèrbia té una sola direcció: la davallada col·lectiva. El ressentiment segrega unes toxines que enverinen l'esperit dels catalans. L'un i l'altra es troben tan units que moltes vegades són la mateixa cosa, conclou.

Aquesta modesta introducció al pensament de Ferrater Mora ens serveix per afirmar que avui una part de Catalunya corre el perill de despenjar-se pel camí del ressentiment i la supèrbia. Són veus que volen imposar un sol relat sobre la realitat del país i que volen marcar la direcció futura del catalanisme. Parlem, en definitiva, de la Catalunya nacionalista o sobiranista. Resulta paradoxal que, un cop derrotades electoralment a les urnes les tesis neocentralistes del PP, el 2004 i el 2008, ara alguns insisteixin a pintar-nos un escenari igualment catastròfic, com si tot fos

igual. Com si el PSOE i el Partit Popular representessin la mateixa política. Prou que sabem els catalans que això no és així.

La deriva recentralitzadora que va impulsar José María Aznar no era cap broma. L'intent d'imposar una lectura preconstitucional de la mateixa Constitució fou una greu amenaça. Per combatre la desmemòria recomanem la lectura del llibre del catedràtic González Casanova *La derecha contra el Estado*. Per això, enfront de les visions interessades d'alguns, inopinadament amplificades per altres, cal reiterar que el socialisme espanyol que representa Rodríguez Zapatero, amb els seus encerts i errors, està als antípodes de la vella tradició jacobina. Afirmar el contrari, a més de fals, és caure de quatre potes en el joc d'aquells que van perdre el poder a Catalunya el 2003 i que, tres anys després, esperaven recuperar-lo, en últim terme, mitjançant no se sap ben bé quins pactes secrets justament amb el socialisme espanyol que ara tant infamen. ¿És el mateix donar suport a l'Estatut i defensar-lo que maldar per destruir-lo? ¿És el mateix defensar arreu d'Espanya el nostre model lingüístic que atacar-lo, expandint la mentida verinosa de la persecució del castellà? ¿És el mateix redreçar la situació anèmica de les inversions en infraestructures de l'Estat a Catalunya que ser-ne el responsable? La majoria dels catalans, quan tenen l'oportunitat de respondre-hi amb el seu vot, afirmen que no.

La tan esbombada tesi sobre la desafecció dels catalans per Espanya no es correspon amb la realitat dels fets. No hi ha dubte que una sentència contrària del Tribunal Constitucional, un dictamen que posés fora de joc parts essencials de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, suposaria un revés més gran. Però la sentència encara no s'ha produït. Només quan la sentència arribi caldrà parlar-ne, i tant com calgui. Mentrestant, avançar

escenaris de confrontació i donar per bo que passarà el pitjor és un exercici estèril que només serveix per alimentar un estat psicològic col·lectiu de ressentiment. No hi ha dubte que des del neocentralisme i el sobiranisme hi ha interès a generar aquest estat crític, però el catalanisme positiu i constructor no pot caure en aquest joc infantil que avui diverteix alguns tocant a sometent.

Passa el mateix amb la qüestió del finançament. El compromís polític del Govern espanyol és ferm. L'actitud del president Montilla és inequívoca en la defensa dels interessos dels catalans. L'endarreriment està resultant un trèngol molt difícil per a les dues parts. Però quan una cosa triga tant és sens dubte perquè no és fàcil. Perquè cal evitar que es converteixi en una batalla territorial amb guanyadors i perdedors. És cert que els catalans tenim moltes ganes que això s'acabi. Tenim raons per estar impacients. Però la impaciència, i menys ara que l'acord està tan a prop, no ens pot dur a propagar estats d'opinió que ja donen per dolent qualsevol acord, fins i tot aquell raonablement bo, com fa CiU. D'això se'n diu supèrbia. Com diu Ferrater Mora, la supèrbia és un estat de negació i rebel·lió.

Nosaltres creiem que hi haurà acord de finançament i que la sentència del tribunal ratificarà la constitucionalitat de l'Estatut. Llavors podrem afirmar amb rotunditat que l'Espanya del catalanisme –a la qual aspiraven tant Campalans i Companys com Prat de la Riba i Cambó– està avui més a prop de ser una realitat del que alguns volen reconèixer. Ernest Lluch diria que el catalanisme és un fill tardà del pensament optimista il·lustrat del segle XVIII. Nosaltres només hi afegim que això és veritat a condició que mai no deixi de projectar una mirada optimista. Per això, avui a Catalunya, igual que feia Ferrater Mora el 1944, s'ha de practicar la

mesura i combatre principalment dues actituds –el ressentiment i la supèrbia– que ens allunyen greument de la nostra millor tradició política.

*Joaquim Coll és historiador i Daniel Fernández, diputat del PSC.